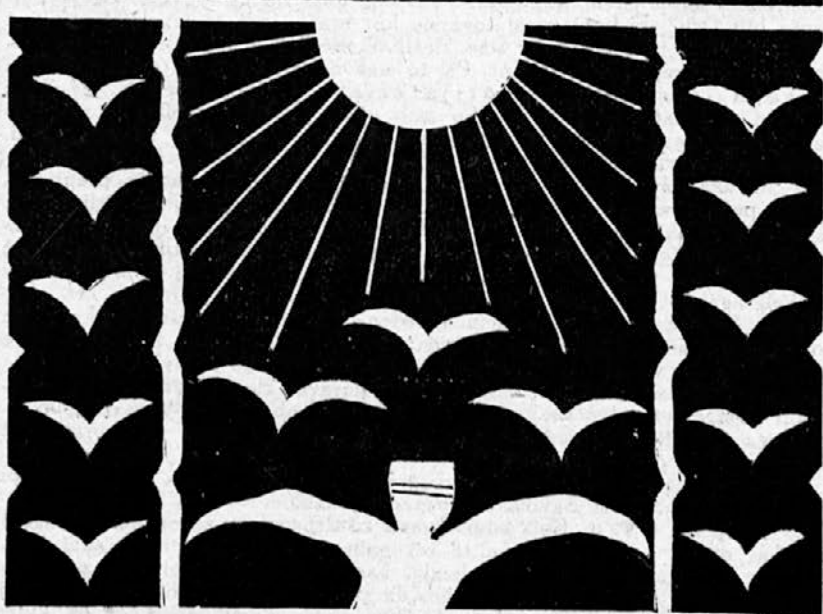

Poštnina plačana v gotovini.

Leto 1925/26, št. 9. maj.

L J U B L J A N A

VSEBINA

R. Trnovčan: Maj 97. — P. Krizostom: Marija — imam te resnično rad 98. — S. Nada: Majev cvet in sad. (Dalje.) 99. — Br. Nardžič: Kakšnega šolarja sem srečal v Ameriki 101. — R. Trnovčan: Stražar. (Pesem.) 104. — Sestra Anica: Grda deklica. (Konec.) 105. — Prof. Fr. Pengov: Kanarček 107. — Za bodrilo in razvedrilo.

Vesela pošta br. Nardžiča.

Mladinska akademija 19. marca v Ljubljani. Zopet smo imeli Orlič i in Orličice svoj praznik. Kako smo se povsod pripravljali za nastop! Še Orličice iz Šmartnega pri Litiji so prišle in tako smo se bratsko in sestrižno vzljubili za lepo orlovsko idejo. Kako smo nastopili, je poročal »Slovenec« in je stvar starejših Orlov, mi smo občutili dvoje: da je najlepše biti Orlič i, ki ljubi svoje tovariše kot brate, tudi če je prišel prvokrat z njimi skupaj in drugič, kar smo zlasti okoličani občutili: premajhno zanimanje od starejših v Ljubljani. Pa to nas ne moti, samo, da smo videli našega najboljšega prijatelja, presvitlega ljublj. škofa, ki nam je pritrjeval, ko smo včas i plaho nastopili. Zato gremo mi naprej, brez ozira na levo in desno. Pojdite vsi pošteni fantje z nami. Bog živi! Na svidenje drugo leto!

Mladec J. Ž.

(O akademiji moramo poročati le pohvalno. Zlasti smo se prepričali, da se polaga velika važnost pri Orlič i na deklamacije. Vsak Orlič mora tekom leta deklamirati eno pesem! Mladec je povedal jasno in odločno nekoliko sicer dolg govor. Telovadba je bila lepa; pri prostih vajah drugič več enotnosti! Orodna telovadba je bila najboljša. Mladci z žrdjo so pa najbolj ugajali. Pogrešali smo marljive št. Vidčane! — U.)

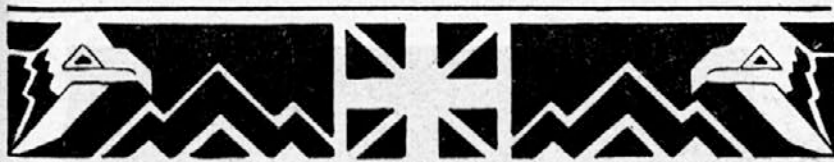
B. Francé. — »Izlet v Kamn. Bistrico« je zelo ličen opis tega krasnega kosa naše Slovenije. Dar opazovanja imaš, nekoliko manj opisovanja. Ne gre za to, kaj vidiš, marveč pri opisu, kako si vse to doživljal v sebi. Ne biti fotografičen aparat, ki samo kopira naravo, marveč življenje naj popolni to sicer enolično skalovje, ki si ga gotovo občutil, pa je seveda umetnost ga izraziti in povedati drugim. Še poskusi, vem, da bom prihodnjič že lahko priobčil.

J. E. Cene. — Naprej, naprej, gre in bo še bolje šlo. Čitaj pesnike: Gregorčiča, Zbašnika, Savinškov: Poredni smeh.

Julka Br. v P. — Spis bom shranil za drugo leto za majnik. Letos so me kar obsuli s slavošpevi na ta res najlepši mesec. Napiši mi kaj ljubekega iz svojega vsakdanjega življenja, kar nas bo vse zanimalo, zlasti pa Orličice, katere mi gotovo zamerijo, da pišem bolj za Orliče. No, pa saj jim je to še bolj po godu — in pa tudi zanje je zlasti danes mnogo. Velja pa vedno za vse! — Orlič = Orličica! — Ur.

Gora pri Sodražici. — Cenjeni brat Ante! Sedaj, ko sem naročil »Orliča« in sem ga tudi dobil, pa čitam, kako pišejo naši bratci Orlič i, naj tudi jaz napišem par vrstic, kako se imamo na Gori, odkar smo ustanovili orlovski pododsek Sodražica. Lansko leto smo imeli vsako nedeljo telovadbo. Nas je 16 Orlič e v in imeli smo srenjski izlet k Novi Štifti in tabor v Sodražici; nas je bilo prav lepo število. Telovadimo pa skoro vsako nedeljo; tako imamo malo zabave, če nam prav nasprotujejo, pa se ne bojimo nikogar. Pravijo: kaj boš za Orliča, to ni nič; mi pa že sedaj vemo, kaj je Orlič. Zato pa bomo vztrajali v orlovskih načelih.

Nadaljevanje na začetni strani.

R. Trnovčan:

Maj.

V Brdih je maj.

Posuta so s cvetjem, rdečim, modrim in belim. Vmes zelenijo polja in prepeva škrjanec. Iz Števerjana in s Svete gore gledam: vse v solncu in jasnini. Kot bi dahnil prek goriških vrtov božajočo nežnost in bi se razmevlila belina do morja. V Furlaniji se nekaj megli — goriški golobje so poleteli v Oglej.

Zazrl sem se v dno tistih duš, ki gledajo to pomlad kot jaz in je ne vidijo. V globočino svojega srca so zaprli bridkost neizpetih pesmi in težke besede. In ko stopi tak človek tu gor na hrib in obseže z enim pogledom vso bližino in daljo, tedaj se zgane in zaplaka kot otrok...

Mati, v Brdih ni pomladi...

Na Brezjah je maj.

Po holmih pojo zvonovi, skrivnostno in nežno. Sanjali so o nečem mogočnem, veličastnem in zdaj, ko so se zbudili, pripovedujejo. V gorah vriskajo pastirji. Popotnik, ki gre po cesti in se zazre v tihe gore, ki se zlatijo v pomladnem jutru, vzklikne: Tod sta hodila Bog in Marija!

Pa na obrazih je srd in v dušah težka misel, ki noče spoznati. Zakrili so oči z rokami in zapodili vse lepo in svetlo.

Mati, pomlad je prišla, pa je nočejo!...

Tudi na Šmarni gori je maj.

Mlada srca so ga vsrkala v prvem nedeljskem jutru, zkipela in pomolila. Vso zeleno daljo so objela in nič nizkotnega ni bilo v velikih mislih. S svetlo pesmijo je razžaril maj šentviška polja tja do Ljubljane. Kako je naša pesem velika in jasna, kadar jo zapoje čiste duše in mlada srca v solnčni dan. Naša pesem je blagoslov božji.

Na Šmarni gori je maj...

Prišel je pa na goro tudi človek, poln zlata in dragega kamenja. In ko je z večjim pogledom premeril vsa polja in gozdove od Šmarjetne gore do Krima, je vzkliknil:

»Joj, ko bi bilo vse to moje!...«

Mati, tudi pri nas se ni ustavil maj. Mimogrede je le dahnil v vrtove in polja, da so razcvela. A mi smo spali in ko smo se pa zbudili, je bil maj daleč. Daj, naj pride zopet, ko bomo bdeli in naj zacveto še naše duše v jasnosti pomladnih dni.

Naj pride spet maj!...

J. Čeh — Madona.

P. Krizostom:

Marija — imam te resnično rad!

*Poglej — oltarček sem ti napravil!
Pregrnil sem ga s prtom belim.
Tvoj kip sem sredi šmarnic postavil.*

*Rožnato lučko sem ti prižgal,
da so vzplamtele tvoje roke
in v njih — tvoje presladko Srce.*

*In krona sredi čela se ti je vnela — — —
Ti si se ljubko k meni sklonila,
kot da skrivnost bi mi povedati hotela.*

*Mati si moja! Saj vem, saj vem — — —
Marija — visoki moj zaklad!
Poglej — imam te resnično rad.*

*Ti si biser nebeške modrosti.
Poznaš me, kako sem šibek in negoden.
Ti bodi zvezda moje mladosti!*

*Oltarček sem v srcu svojem napravil.
Tvoj solnčni kip sem nanj postavil —
Marija — moj visoki zaklad!*

Ali te nimam resnično rad?

S. Nada:

Majev cvet in sad.

(Resnične dogodbe II del.)

Marijin otrok mora v svet. Lepše kot kdaj prej žari deklici otroško-deviški obraz. Zlati lasje ji kakor krona obkrožajo glavo. Oko marsikoga zre začudeno za njo. A deklica, ki hoče za vsako ceno ostati zvesta Mariji, se ne odzove nobenemu še tako vabljevemu pogledu, temveč ostane ponizna in skromna, vdana samo svoji nebeški Kraljici.

Po daljšem času se ji nudi prilika, da zopet obiše domačo cerkvico. Poklekne pred oltar, kjer se je nekoč vsa posvetila najčistejši Materi, in kakor mnogokrat prej dolgo in iskreno moli. Kar začuti na glavi rahlo težo. Glej čudo! Zlat diadem je. Sname ga. Na njem se blišči kot srebrnovišnjeva majniška mesečina — dragulj. Vsa radostna vzklikne: »Najslajša Mati, glej, našla sem biser! Me li sedaj popelješ domov?« Toda Devica se nasmehne in reče: »Pojdi, moj otrok, in poišči še drugi biser!«

Marijin otrok je zopet na potu v svet. Tajna skrivnost sladke in poželjive ljubezni rahlo in komaj slišno trka na vrata njenega srca. Deklica pa dan za dnem prosi in roti svojo nebeško Zaščitnico, naj ohrani njeno srce dobro, čisto, prosto vsakega madeža greha. In res, njene čiste duše ne skali noben besneči val, noben strupeni dih.

V bojih minevajo leta. Zopet se vrne domov, zopet kleči vsa zatopljena pred podobo Nje, ki jo iskreno ljubi. Zopet začuti na svoji glavi zlati diadem. A danes se žari v njem solnčnočisti diamant. »Mati,« vpraša hrepeneče, »ali smem zdaj domov?« Madona ji pa smeje odvrne: »Še ne, moj otrok! Pozabila si moje druge besede: ko bodo tvoje roke polne snežnobelih vrtin ..., ko bodo tvoje noge prispele na Golgato ..., ko bo

trnje obkrožalo tvojo glavo..., ko bo tvoje srce napolnjeno s krvjo žrtev..., tedaj te popeljem domov.»

Zopet odpotuje zvesti Marijin otrok v širni svet, da izpolni ukaz božje Matere.

O, čakati je težko, čakati je pretežko... Stopnice v hišah tujih ljudi, ki jih je morala prehoditi v službi, so strme.

Deklica je postala služkinja. Službovala je v raznih hišah pri tujih ljudeh. Njena dolžnost ni bila lahka. Streči bolnikom, tolažiti žalostne, žrtvovati se popolnoma vsem in za vse, to si je stavila za svojo življensko nalogo. Z nekako samoumevnostjo so sprejemali ljudje njeno delo in njen trud. Redkokdaj so imeli za njo besedico priznanja in spodbude, zato pa je morala tem večkrat slišati iz ust njih, katerim se je vsa žrtvovala, trpke, žaljive besede. Poleg tega ni imela nikogar, komur bi le malo zaupala svoje gorje, kajti njena domovina in njeni dragi so ji bili zelo daleč. Čutila se je vedno vso zapuščeno in osamelo. Edino zavetišče ji je bila priprosta Marijina podoba, viseča nad njeno posteljo. Sem je prinašala in k Marijinim nogam polagala vse svoje vsakdanje težave in težavice, kajti sleherni dan je hotela pokloniti božji Materi dar — belo vrtnico točno izvršenih dnevnih dolžnosti. Saj ni nikdar pozabila one ure, ko ji je nebeška Gospa sama dala ta nalog.

Kljub temu je bila često otožna, ko je prinašala svoji Materi dar. Zdelo se ji je, da bela vrtnica ni brez madeža, ampak da ima uvele liste in bolne madeže: neljubeznive misli so to, ki se deklici, nepoznani in neumevani, vsiljujejo pri težkem poslu; napuhnjene misli pri poniževalnih opravkih — češ, dekla sem; samoljubne misli, ki hočejo vse žrtve deklice prezirati; so pa to tudi nekoliko površno, nezvesto opravljene male dolžnosti. O, koliko grenkih solza je kleče pretočila pred podobo vselej, ko je gledala na svoji vrtnici take omadeževane in uvele cvetne liste. A ni obupala in popustila. Vselej je nanovo zastavila vse svoje moči v službi Brezmadežne. Tako so bili uveli listi dan za dnem redkejši in snežna belina je vedno bolj žarela. In ko se je deklica tedne, mesece, leta z najmanjšimi madeži borila, je poklanjala slednjič Mariji vsak večer brezmadežno belo vrtnico.

Življenska pota tega Marijinega otroka so bila često grenka, trnjeva. Saj je hodila vedno sama, saj je ni nihče razumel. Mnogokrat so jo celo zasmehovali in marsikomu se je morala s silo in z bojem umakniti. Morala je okusiti celo najhujše. Vzeli so ji vse: čast in dobro ime, ki je bilo čisto. Ni li to najbridkejše, kar more kdo okusiti v življenju? Tudi nji se je zdelo, da je to malone tako bridko in grenko kot žolč, ki ga je pil naš Gospod na Golgati.

Zdavno že so bile njene noge vse ranjene, ko je morala hoditi po trnjevem potu, na katerem ni okusila nobene tolažbe, dokler se ni onemogla zgrudila tedaj, ko so ji hoteli odvzeti ono, kar ji je bilo najdragocenejše, kar je skrbno čuvala kot najdražji biser — sveto čistost. Tedaj je strta zdihovala: »Matil! Ti, ki si stala na Kalvariji pod križem, Ti edina me razumeš, Ti edina mi zamoreš pomagati v toliki stiski! Mati, pomagaj!«

Tako se je v njeno čelo zabadal trn za trnom. Vsaka žrtev, vsaka odpoved, vsako ponižanje, vsaka bridkost se ji je vtisnila v nežno čelo. Že je bil venec trnov enak trnjevi kroni Zveličarjevi.

Medtem so potekla leta... Po trudih in naporih tolikih let je poklanjala Mariji vsak dan snežnobelo vrtnico. Njene noge so bile od bodečih trnov življenskega križevega pota tako ranjene, da je zamogla le počasi ter s trudom hoditi. Osivelo glavo je obkrožala trnjeva krona. A srce je napolnjevalo prav do roba trpljenje in krvave kapljice bridkih žrtev, ki jih je morala brez vsakršne tolažbe doprinaršati.

In zadnje, kar je morala doprinesiti, je bila brezupna bolezen, vsled katere je morala zapustiti službo in se podati v domovino, da bi pri daljnih in nepoznatih sorodnikih našla zadnje zavetišče.

In sedaj? — Zopet je v onem mestu, kjer se je v nežni mladosti posvetila svoji nebeški Kraljici, katera je z materinsko skrbjo čuvala vsak korak svoje varovanke. Njena prva pot, počasna in težavna, je v cerkvalo, da bi njeno trudno oko zrlo še enkrat podobo Matere, ki je tedaj tako dobrotno sprejela njen veliki dar. A z žalostjo opazi, da stoji na mestu stare cerkvice — trgovina.

Noč po tem dogodku prebije bolnica brez sna v groznih mukah. Ura za uro ji mineva v vroči molitvi. Bridke solze ji teko po licu, roke vije proti nebu, a v njenih mislih se vrsti še enkrat vse trpljenje, ki ga je prestala in darovala Mariji. Močno kakor malo kladivo bije srce, kakor bi hotelo potrskati na nebeška vrata, da se mu odpro.

In res! Vrata večnosti se na široko odpro. Nebeška svetloba razžari bomo sobico, sredi nje pa se prikaže v vsem blešču nebeška Gospa. Umirajoča radostno vzdihne; Marija ji položi svojo sveto roko na glavo, govoreč: »Zvesti otrok! Sedaj šele te smem kronati s krono zmagovalcev. Saj so tvoje roke polne snežnobelih vrtic..., tvoje noge stoje na Golgati..., tvoje čelo prebada in opleta trnje..., a srce je do roba napolnjeno s krvjo žrtev... Pridi domov!«

Bila je kot v njeni mladosti zopet majska noč. Slavček je žvrgolel, cvetovi so odpadali... in najlepši cvet — dušica Marijinega otroka je pohitela v Marijinem spremstvu v nebeški dom...

Br. Nardžič:

Kakšnega šolarja sem srečal v Ameriki.

Še na misel mi ni prišlo, da bomo tisti večer o šoli govorili. Kako, saj smo bili skupaj samo veliki ljudje, najmlajši med njimi sem bil jaz. Spraševali so me, kako je doma na Slovenskem, kako sem hodil v Ameriko in druge take reči. Bilo je proti večeru in enemu mojih poslušalcev se je močno zazelhalo. Sosed ga je sunil v hrbet in mu je rekel:

»Frank, ali si že zaspan?«

»Seveda sem,« je rekel Frank, »sinoči sem prišel zelo pozno iz šole in še doma sem skoraj do polnoči ponavljal.«

Ko je Frank to rekel, sem jaz prav debelo pogledal. Mislil sem, da se šali, toda ko se nobeden navzočih ni smejal, sem spoznal, da mož govori resno. Da, mo ž. Saj je imel Frank že precej sivih las nad ušesi in če bi me kdo vprašal, koliko je Frank star, bi rekel: manj ko petdeset ne!

In ta Frank čisto moško pripoveduje, da je prišel sinoči iz šole in da se je potem še do polnoči učil! Ali ste vi tam v Evropi že kdaj kaj takega slišali? Ne verjamem, da bi bili.

Pa se je oglasila Frankova žena, že tudi precej priletna gospa, in je rekla:

»Odkar hodi moj mož v šolo, je drugače prav priden, veliko bolj kot je bil poprej, ampak zaspan je pa res venomer, ker se ponoči uči, podnevi pa hodi v tovarno. Zato mu nikar ne zamerite, če se mu zeha...«

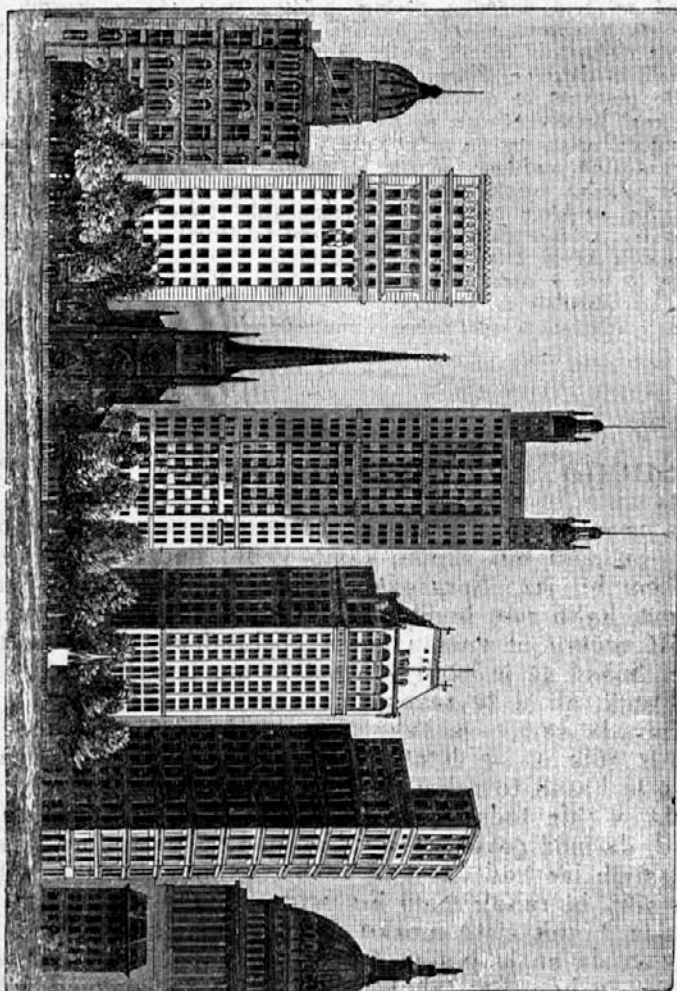
Sedaj sem postal še bolj radoveden in sem kar naravnost vprašal:

»Gospod Frank, ali res hodite v šolo? V kakšno pa?«

»V večerno šolo hodim,« je bil odgovor.

»A v večerno šolo. To je v kakšnem društvu, kaj ne? Ali se učite za igro?«

New York: Orjaške hiše.

Sedaj je pa Frank mene debelo gledal. Pa se je hitro spomnil, da še ne morem poznati vseh ameriških navad, zato me je lepo od kraja poučil.

* Prinašamo sliko iz Amerike, da si morete predstavljati »nebo-tičnike«, v katerih prebivajo ljudje. Največja hiša ima 56 nadstropij. — V Ameriko bodo odšli junija meseca tudi ljubljanski škof, morebiti jih bo br. Nardžič prišel pozdravit. Želimo srečno pot!

»Ne, to je čisto prava šola. Uči nas prav tista učiteljica kot majhne dečke in deklice. Prav v isto šolsko sobo hodimo in na isto tablo pišemo. Samo to je drugače, da otroci hodijo podnevi v šolo, mi pa zvečer.«

»Koliko časa pa že hodite v to večerno šolo?«

»Šele nekaj mesecev. To je škoda, da nisem mogel prej. V našem mestecu so šele lansko leto odprli večerno šolo. Drugam pa nisem mogel hoditi zavoljo tega, ker imam v tem mestu hišo in delo v tovarni. Prav za prav je pri nas vas, ne pravo mesto, zato nismo že prej imeli tako potrebne večerne šole.«

»Kaj se pa učite v vaši šoli?«

»Prav to, kar smo se nekdej učili v Škofji Loki, ko sem bil še majhen pobič in sem hodil tja v šolo. Pa takrat sem bil tako prismojen, da sem imel šolo samo za pokoro in sem samo nagajal in neumnosti uganjal, namesto da bi se bil učil. Zdaj, ko imam že sivo in trdo glavo, bi pa rad stlačil vanjo vso učenost sveta, ko bi jo le mogel. — Pa vi ste vprašali, kaj se učimo: brati, pisati, slovnico, računati in take reči.«

»Ali vas veliko hodi?«

»Dosti. Okoli trideset. Sami stari možakarji smo, učiteljica je pa dobrih osemnajst let stara, pa jo tako ubogamo in tako spoštujemo, da nobena gospodična na Slovenskem še ni imela tako hvaležnih učencev.«

Stvar se mi je zmerom bolj čudna zdela in sem še bolj naravnost vprašal:

»Čemu pa je prav za prav ta šola? Kakšen namen ima?«

»Kakšen namen?« je rekel Frank. »Najprej ima ta namen, da se nekaj naučimo, da nismo mi, ki smo prišli od drugod v Ameriko, med najbolj zarukanimi. Glejte, jaz sem v Ameriki že okoli 25 let in znam angleški govoriti, pa samo tako, kot sem se naučil na svoja ušesa. Pravilno pa ne znam ne govoriti in ne brati, najmanj pa pisati. Angleži mnogo drugače pišejo, nego berejo. Pišejo na primer 'church' (to pomeni cerkev), berejo pa 'črč', pa še tisti 'r' med obema 'č' se prav za prav komaj izgovoriti. Kdor hoče to znati, se mora učiti, učiti se pa tudi skoraj ne moreš brez šole. Potem je pa tudi to. Če hoče človek priti do kakšne boljše službe, mora nekaj znati. Brez znanja ni službe, brez službe ni kruha. Doma včasih tega nismo tako dobro vedeli, ali če gre človek malo po svetu, potem spozna, kaj se pravi — nič znati, prazno glavo nositi po svetu. In ko enkrat to spozna, je nesrečen in zanič človek, ali se pa ojunači in začne zopet hoditi v šolo — čeprav na stara leta. In tako sem se tudi jaz ojunačil in vam rečem, da hočem znati natanko pisati angleški jezik, pa naj dobim tudi čisto bele lase...«

Oči so mu kar gorele od navdušenja, da smo mu nehote ploskali. Jaz sem se pa spet spomnil svojih Orličev in Orličic

in sem si mislil: Ko bi bili moji otroci tam onstran morja tako-le navdušeni za šolo in sploh za izobrazbo — o, kakšni možje in kakšne žene bi nekoč zrasli iz njih — — —!

No, vseeno vas imam rad in Bog vas živi, vse Orličice in Orličice!

R. Trnovčan:

Stražar.

Jaz bom stražar.
Na holmu pred našim domom bom stal,
v desnici meč, v levici ščit okovan
in stražil bom noč in dan.

Moj meč je ljubezen, moj ščit krepost,
z njima borim se vso mladost.
Močan je mojega meča udar
in mojega ščita ne zlomi vihar.
O kdor ima tako orožje,
naj stopi med viteze božje.

Da, jaz bom stražar!
Stražar, ki pazi na solnčni zahod,
čuvaj ob ognju, ko bije polnoč,
klicar, ko zarja čez gore pogleda,
vodnik, ko solnce v zenitu žari
in vitez Gospodov vse dni in noči.

Velika je vera v sedanje dni,
močnejše je upanje v dni bodoče,
največja ljubezen v te, ki so prešli.
A jaz bom stražar za vse dni,
da vera in up in ljubezen v nas zažari,
da ne ugasne domača beseda.
A jaz bom stražar za vse dni,
da ne omaga moj rod, ki za smrt trpi — — —

Bodi močan kot diamant in nežen kakor mati!

Sestra Anica:

Grda deklica.

(Konec.)

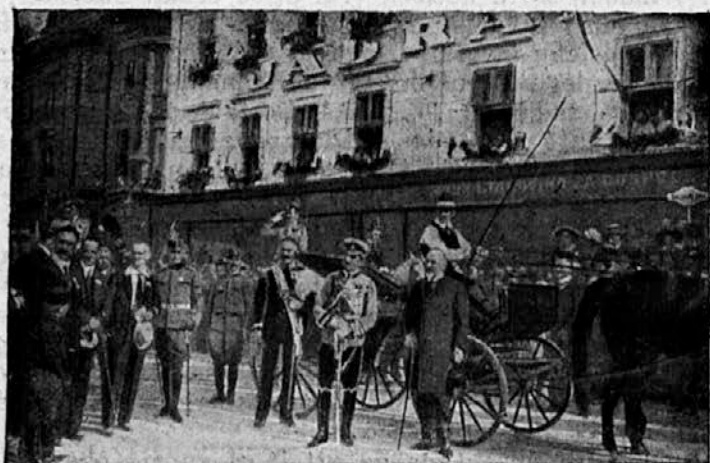
(Iz vestfalskih legend Ane Krane.)

»Ali ga bo pobral, ali prezrl?« Ta misel je nehote šnila Dini v hipu preko glave; vse, tudi najboljše in najlepše se ji je zdelo premalo zanj. Fantiček pa, po načinu malih otrok, ni dolgo premišljal, odkod lepi dar. Z obema rokama ga pobere in z drobnimi koraki odstopica k materi. »Mama, glej!« Že je mati pri njem in ga z lepim rdečim sadom vred pritisne k sebi. — Zdaj je Dina videla lepi obraz mlade matere. »In jaz sem tako grda!« S temi, neizgovorjenimi besedami na jeziku odhiti v najbolj skriti kotiček vrta in se bridko razjoka.

Njene misli in njeno srce pa so se tekom vsega dneva mudile pri malčku in njegovi materi. In zvečer, ko so domači in sosedje že legli k počitku, vzame Dina košarico izbranega in najlepšega sadja ter jo skrivaj postavi na prag sosedove hiše. Drugo jutro že zgodaj je Dina zopet za živo mejo, skozi katero opazuje sosesčino. Glej, mali je že na vrtu, kakor da jo vidi, maha z ročico v pozdrav. Dina obstane in si ne upa dalje. — Murenček že poje malemu. Oddaljena in skrita tudi Dina začne s svojim prikupljivim glasom peti najlepše dekliske pesmi, ki jih zna. Otroček z napol odprtimi usteci prisluškuje, in že prihaja mati, ki jo je privabilo lepo deklisko petje. A Dina, v svesti si svojega spačenega obraza, ki mora poleg teh dveh najlepših, kar jih je kdaj videla, biti še prav posebno grd, zbeži in joka, joka. Zvečer skrivoma postavi na prag sosedovih vrč najboljšega olja in vrečico moke.

Drugo jutro noče Dina na vrt in si vnovič obeta, da ne pojde. Ali neka tajna sila jo žene: mora. Razburjena in v pričakovanju nečesa velikega, se zave, ko je že na vrtu, ob živi meji, na navadnem prostoru. Zdaj šele opazi, da je lepa tuja žena z otrokom pred hišo, kakor bi jo pričakovala. In res jo je takoj opazila, da prihaja, in mali že maha z ročico in kliče z zvonkim glasom: »Pridi, pridil!« Dina se spomni, da se jima s svojim grdim obrazom ne sme pokazati. Zakrije ga in joka. Lepa tuja žena, otrokova mati pa jo nagovori: »Kdo si ti, dobra deklica, ki nam vsak dan prinašaš darove, ki znaš lepo peti, ki pa si tako zelo žalostna? Zakaj se skrivaš pred nami? Pridi k nam, da se ti zahvalimo in te tolažimo v tvoji žalosti!« — »O, lepa in dobra žena; ne smem se pokazati, tako sem grda. Prestrašila bi se ti in tvoj lepi mali sinček in bi se s studom obrnila od mene, kakor delajo vsi drugi ljudje!« Tako ji odgovori Dina in s strahom pričakuje, kdaj odide lepa žena z otrokom iz njene bližine. Solze se ji vnovič udero po licih. Toda ni se zgodilo, kar je pričakovala, česar se je bala. Z milimi, dobrote polnimi očmi jo gleda, otroček pa maha z rokico in

kliče: »Pridi, pridi!« Tem vabilom se Dina ne more več upirati. Razgrne grmovje in stopi pred mater in sina, toda z obema rokama pokrije spačeni obraz in izmed prstov kapajo solze, debele solze. »Poglejte moj obraz in bežite!« vzklikne v obupnem strahu in roke ji omahnejo. Tuja žena je ostala in se ji približala. In glej, ali je to res, ali more biti to resnica? Daje ji otroka, svojega lepega otroka v naročje. »Ali se me ne bo bal?« vpraša v strahu Dina. »O, saj vidiš, da hoče k tebi,« odvrne lepa mati. In res; že se je je oklenil z obema ročicama okoli vratu; že naslanja svoje lepo ličece na njeno grdo in ostudno; že boža njegova mehka dlan gnusne brazgotine njenega obraza. »O zlati, sladki, nebeški otrok!« zdihuje Dina v

Kralj Aleksander v Ljubljani.

preveliki sreči. »Kako sem zaslužila, da hočeš biti pri meni, ti najlepši, dočim se me počestni izogibljejo?« ji je privrelo iz ust. — »O, saj si tudi ti lepa in dobra! Le ostani taka in tako boš tudi ti božji otrok!« ji odgovori mesto otroka mati in ga ji vzame iz rok.

Vsa polna sreče odhiti Dina domov in se čudi, da se je prvič v življenju otrok ni zbal, da ji je prvič v življenju govoril človek tako mehke in tople besede...

Po vrtni stezici hiti mimo svojih ljubljensk, belih lilij. Vroč dan bo danes, pa jih ni še zalila. Še je čas; hitro se skloni z vrčem v vodnjak, a od začudenja zakriči: »Kdo je to?« Iz vodne gladine ji gleda nasproti najlepši dekliški obraz. Vsa njena obleka, njeni lasje, le obraz je drug, tuj, ves lep in gladek. Pa vendar: prav kakor ona se giblje slika v vodi in na vratu istotaka veržica kakor njena. — »Jehoval!« S tem krikom

plane v sobo k staršem — oče se je pravkar vrnil s trgovskega pota —. »Mati, oče, kaj se je zgodilo z menoj?« zavpije in skrije svoj obraz v materinem naročju. Preplašena gledata oče in mati tuj, prelepi dekliški obraz v obleki njihove hčerke. »Ali si to ti, Dina, naša Dina?« vprašujeta oba hkrati. In mati dvigne glavo ubogemu otroku, otipava čelo in lica, briše s predpasnikom preko njih in se končno uveri: »To je naš otrok.« — »Kaj se je zgodilo, kje in kako?« vprašujejo starši vsevprek. In oče sklene roke in zahvali Boga svojih očetov, Abrahama, Izaka in Jakoba, vsi trije pa jokajo solze veselja in hvaležnosti.

Ko se nekoliko umirijo, pripoveduje Dina v pretrganih stavkih, kdaj in kako je bila ozdravljena in ponavlja venomer: »O sladko dete, nebeški otrok!« — »Da, nebeški angel je bil, ki te je ozdravil. Saj je Jehova že našim očetom pošiljal svojega angela v pomoč. Hitimo tja, da se mu zahvalimo!« Tako govorita ginjena hvaležnosti oče in mati in vsi trije se odpravijo k sosedovim.

Toda vrata borne, napol razpale hiše so na stežaj odprta, a sosedove družine nikjer več. — Že jih je dosegel klic božjega poslanca: »Vzemi Dete in njegovo mater in vrni se v svoje mesto; zakaj tisti, ki so mu po življenju stregli, so umrli.«

Trideset let potem, ko so starši že umrli in je bila Dina že starejša žena, je izvedela, kdo je bil, ki jo je ozdravil in verovala je Vanj ona in vsa njena hiša. — — —

Prof. Fr. Pengov:

Kanarček.

(Dalje.)

3. večer.

Joško: »Zakaj da spi ptica na svoji prečki trdno in brez vse skrbi, ste nam pojasnili zadnjikrat; danes pa prosimo, da bi nam povedali, zakaj se tako napihne v spanju, kakor ste nam bili obljubili.«

Oče: »O tej obljubi ne vem prav ničesar. Podvomil sem samo, da bi mogli iz tega napihovanja sklepati, da ptič spi. Se mari tudi ti napihneš, kadar greš v postelj?«

Vinko: »Tega seveda ne. Ampak pri pticah opazamo to vselej, kadar spe ali pa, če bolehajo.«

Oče: »Če se sklicuješ enostavno na opazovanje, ti moram seveda pritrditi. Toda pomisli nekoliko, ali zdrave ptice nisi videl še nikoli, da bi se bila napihovala?«

Benj.: »Oj naše kure so bile včeraj na dvorišču napete kot mehovi in tudi vrabci na strehi so v mrazu pogostoma taki.«

Oče: »Izvrstno si jo pogodil, mali! Kaj pa, ali mi ljudje ne delamo ničesar takega, kar bi se dalo vsaj primerjati z napihovanjem ali ščepirjenjem tičev v času počitka?«

Joško: »Perje naj ščepirim? Kako naj neki to storim, ko ga pa nimam?«

Oče: »I no, modrina, perja seveda ne moreš napihovati. Toda ali si ne morete prav nič misliti, zakaj se pač ptice po noči držijo tako nenavadno?«

Benj.: »Morebiti se hočejo narediti večje, kakor žabe, kadar se napihujejo.«

Vinko: »Oj ti Jurček-Kozamurček! Kakšen namen naj bi pa imelo to povečevanje? Toda morebiti pa ptice zebe?«

Oče: »Zebe? Pa kaj jim potem pomaga to ščepirjenje perja? Ali jih mari greje?«

Vinko: »To bi pa že utegnilo biti. Nedavno smo se učili, da je zrak slab prevodnik toplote; zato pa uporabljamo mirujočo zračno plast večkrat kot izolacijo ali samilo v ta namen, da pridržujemo gorkoto. Zato so pozimi tako izvrstna dvojna okna; niso toliko steklene šipe, ki ohranjajo sobo toplo, ampak zrak, ki je vmes, ta ima ulogo samila ali izolatorja. Če torej ptič naščepiri perje, poveča s tem mirujočo plast okoli telesa in si, rekel bi, napravi dvojna okna; vsled tega se njegova lastna toplota ne more tako hitro izgubljati v zrak.«

Oče: »Izborno, Vinko! Zelo me veseli, da se nisi dal speljati na led. Tvoja razlaga je popolnoma točna, in zdaj nam bo Joško prav lahko povedal, je-li ne posnemamo tudi mi v nekem oziru ptičev, kadar gremo spat?«

Joško: »Oh, oče, Vi najbrž mislite na odejo?«

Oče: »I, kaj pa drugega! Ker nimamo lastnega perja, si ga vzamemo od perutnine (kokoši, rac, gosi in drugih); spomnite se le na gosposke pernice, ki pa vam jih prav nič ne priporočam, ker niso zdrave... in si na ta način napravimo samilo za gorkoto. Ptica nosi svojo odejo vedno seboj, tako da jo ima takoj pri roki, kadar je mraz.«

Joško: »Pa kako, da jo zebe ravno ponoči?«

Oče: »No, ali ne veš, da je ponoči hladneje, nego podnevi, ko sije solnce? Potem pa tudi telo samo razvija mnogo manj gorkote, kadar počiva; kdaj ti postane vroče, ali kadar prav pridno tekaš ali grabiš seno, ali pa, kadar ležiš mirno v senci. Delo je za naše telo, kar so drva za peč; segreje te, da ti zardijo lica kot zrela češnja. Manjšo nočno toploto skušamo pridržati z odejo, da nam še ona ne uide.«

(Dalje.)

Za bodrilo in razvedrilo.

Imena rešilcev v 8. številu »Orliča«: Drnovšek Lj., Hrovatin B., Šeligo Jos., Bolhar Fr., Starman Met., Čeferin E., Brenk Fr., Lenče P., Žiberna Jos., Fr. Modrinjak. (Izžreban je bil Šeligo Jos. in je prejel knjižico Mala skrivnost.)

Rešitev ugank v 8. številu.

1. Posetniki: Policijska komisarja.

2. Skrivalica: In če bi se tudi na glavo postavil,
z naukom nikdo bi sveta ne ozdravil.

1. Povratnica.

(Kessler Joško.)

s t o l p

⊕ × × ⊕ ×

× × ⊕ × ⊕

⊕ × × × ⊕

× × ⊕ × ⊕

s t o l p

Izpreminjaj s križci zaznamovane črke
tako, da prideš končno zopet na isto
besedo nazaj.

2. Besedna uganka.

(Hrovatin B.)

Eva, golazen, slivar, vodnik, zlitina.

Iz črk zgornjih samostalnikov sestavi pregovor.

Imena rešilcev ugank bomo priobčili. Kdor bo izžreban, bo dobil lepo nagrado.

Orlovski listi.

Orlovska Podzveza za Slovenijo izdaja sledeča glasila: za člane Orle »Mladost«, ki jo urejuje škof. tajnik Jos. Jagodic; za članice Orlice »Vigred«, ki jo urejuje učiteljica Anica Lebarjeva; za Orličice in Orličice pa »Orlič«, ki ga urejuje Vam znani urednik.

Kdo je gentleman (izg. žentlmen)?

Gentleman je popoln mož čiste duše, plemenitega čustvovanja in brez napake v vedenju, govoric in obleki, umetnik življenja, ki zna v pravem trenutku pravo reč storiti in pravo besedo izreči, skratka mož, ki najde vedno dobri ton, s katerim ne kali harmonije (soglasja), nego jo vedno dviga in lepša.

Za smeh in kratek čas.

Janezek: »Oče, kupite mi no piščalko.«

Oče: »Zakaj pa? Da potem ne boš dal miru ves dan!«

Janezek: »Oče, obljubim Vam, da bom piskal samo takrat, kadar boste Vi po kosilu — spali.«

Zahvaljujemo se pa bratu Rudolfu Oražnu in odseku v Sodražici za njihov trud. Sedaj pa vsem bratcem Orličem pozdrav: Bog živil

Ivan Košir in Alojzij Arko.

(Vsako lepo delo, čeprav je združeno s težavami, pa bo le nekoč imelo najlepše uspehe. In orlovstvo Vam bo postalo v resnici drago šele tedaj, ko boste morali zanj kaj pretrpeti. Le naprej kakor delate sedaj. Pohvaliti moram Vašo toplo hvaležnost do vaditeljev. To je sploh ena značilna poteza plemenitosti zlasti našega naraščaja. Br. Rudolfu pišite, ko bo pri vojaki. Bog živil — Ur.)

Sv. Marjeta niže Ptuja. — Častiti gospod Antel Dolga zima nas je zapustila, a vrnila se nam je zopet preluba pomlad. Narava je oživela. Z velikim navdušenjem smo se razvili na prosto tudi šmarjetski Orlič ter začeli z redno telovadbo, ki se vrši vsako drugo nedeljo. Znamo že tri proste vaje. Zadnjič smo pa že poskusili drugo. Tudi sestanki se vršijo vsako drugo nedeljo, kjer nastopamo z različnimi deklamacijami in lepimi govorčki. Svoje voditelje ljubimo ter jih radi ubogamo. Č. g. Anteju, Br. Nardžiču ter vsem Orličem in Orličicam vesele Velikonočne praznike in krepak Bog živil

Tone Puc — Orlič.

(Naj pohvalim zlasti vaše vaje v govorih in deklamacijah. O tem bo prinesel »Orlič« v prihodnji številki navodila. Lahko napravite ob nedeljah izlet v naravo, tam imate deklamacije in govore, petje in igre. To bo prineslo mnogo življenja in veselja in pa novih fantov boste lahko pridobili. Vsako prihodnje poročilo mora biti korak naprej. Dragi Orlič, kako je z Vami? Bog živil — Ur.)

Loče pri Poljčanah. — Č. g. Antel Iz dolgega zimskega spanja smo se zbudile tudi me Orličice. Hvala Bogu se še kar gibljemo, ker nam sestra vaditeljica vedno pravi: »Orličice, le korajžo, da ne bomo me zadnje.« Do sedaj nas je bilo komaj 8, sedaj nas je pa, hvala Bogu, že 16, prav lepo število. Materin dan smo dobro obhajale. Sestra vaditeljica nas je pripravljala, da se nismo ustrašile pri nastopu. Zdaj se učimo za tekme, ker bomo letos šele prvič tekmovali. Tri vaje smo se že naučile. Za vaditeljico imamo sestro Roziko Belak. »Orliča« imamo tudi vse naročenega, in ga zelo rade beremo. Pozdrav v imenu vseh Orličic, in tudi g. kaplan Vas pozdravljajo. Bog živil

Anica Podgrajšek in Slavica Bračič.

Bečunje pri Cerknici. — Č. g. Antel Naznanjam Vam, da smo imeli dne 21. marca akademijo. Nastopil je najprvo naraščaj, potem pa člani. Po telovadbi pa so imela dekleta lepo igro s petjem. — Nižji naraščaj šteje 20 Orličev. Vsi smo naročeni na »Orliča«. Bog živil

Jože Kranjc.

(Dragi Jožel Zakaj si pa tako boječ s svojim poročilom? Opisaj akademijo in imenuj igro. To nas zanima, da Vas bodo tudi drugje posnemali. Urednik zbira vse mladinske igrice, da boste imeli potem izbiro. Zato le z naslovi na dan! Sicer pa Bog živil — Ur.)

Maribor. — Č. g. Antel Ne zamerite, da se po tako dolgem odlašanju zopet enkrat oglasim v »Orliču«. Dne 31. jan. smo imeli akademijo, ki je bila prav lepa. Dale smo se tudi slikati. Dne 25. marca, na Marijin praznik, smo pa imele nastop in igro »Mati« in »Roza mustifikata«. Ob velikonočnem času smo pridno pomagale materam orehe tolč in pa jest. Prihodnjič kaj lepšega. Bog živil

Herta Ternek.

(Zopet me sili pero, da bi malo okrcal naše pridne poštarke, pa — naj bo. Zakaj ne pišeš kratko, kako je bilo. Saj, da ste povsod obhajali 25. marca Materin dan, o tem smo pisali v »Orliču«. A kako? Do sedaj še ni nobena mladenka, ne Orličica, Orlič tudi ne, opisala tega tako pomembnega dne. Pa majhno napako moram popraviti: »Rósa mystica« je pravi naslov. — Urednik.)

»Orlič« izhaja vsak mesec. — List izdaja uprava »Mladosti« (dr. Stanko Žitko). — Uredništvo in upravništvo: Ljubljana, Ljudski dom. — Naročnina (VI. letnik) za odseke, ki naroče vsaj 20 izvodov pod skupnim zavitkom, 8 Din na leto, za vse druge naročnike 12 Din. — Urednik: Fran Zabret. — Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: Karel, Čec.